

Kärkihanke 3: Nopeutetaan siirtymistä työelämään (YO)

A) OPISKELIJAVALINTOJEN UUDISTAMINEN

Opiskelijavalintojen uudistamistoimenpiteet tulee raportoida alakohtaisesti. Raportoinnissa voi käyttää OKM:n ohjauksessa käytettävää alaluokittelua:

- Kasvatusalat
- Terveys- ja hyvinvointialat
- Taiteet ja kulttuurialat sekä humanistiset alat
- Yhteiskuntatieteet ja palvelualat
- Liiketalous, hallinto ja oikeustieteet
- Luonnontieteet
- Tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat
- Maatalous- ja metsätieteelliset alat
- Hammaslääketiede
- Lääketiede

1. Mitä toimenpiteitä olette tekemässä korkeakoulutasoisesti ja alakohtaisesti valintakomenettelyjen kehittämiseksi, erityisesti liittyen pitkäkestoista valmentautumista vaativista pääsykokeista luopumiseen kullakin alalla? Miten korkeakoulujen välinen alakohtainen yhteistyö on edennyt?

2. Miten siirto-opiskelijoiden, koulutusalan vaihtajien valintamenettelyiden kehittäminen etenee? Miten aikuisten tutkintoon johtavan koulutuksen valintamenettelyjä kehitetään?

3. Onko korkeakoulussa käynnissä uutta valintakokeisiin liittyvää tutkimusta tai valintamenettelyihin liittyvää arviointia?

1. Helsingin yliopisto koordinoi yhteistyössä valtakunnallisen OHA-foorumin kanssa yliopistojen opiskelijavalintoihin liittyvää kärkihanketta. Hanke sisältää ylioppilastutkinnon yhtenäisen ja entistä paremman hyödyntämisen opiskelijavalinnoissa, alakohtaisen valintayhteistyön vahvistamisen sekä opiskelijavalintoihin liittyvää tutkimusta. Yhteistyötä tehdään myös vastaavan ammatti-korkeakoulujen hankkeen kanssa, jota koordinoi Metropolia.

Yliopistossa on menossa opiskelijavalintojen prosessien ja niiden tukipalveluiden yhtenäistäminen. Opiskelijavalintojen toteuttamisen tuki on keskitetty hakijapalvelut-yksikköön lukuvuodesta 2016-17 alkaen. Esimerkiksi kasvatustieteen valintaan liittyvien prosessien yhtenäistäminen ja prosessien keventäminen on toteutettu kesää 2017 varten (mm. lastentarhanopettajakoulutuksen ja luokanopettajakoulutuksen soveltuvuuskokeiden yhdistäminen).

2. Ks. kohta E: Yliopiston koulutusuudistus

3.-

B) TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN JA KORKEA-ASTEEN KOULUTUKSEN VÄLISEN YHTEISTYÖN LISÄÄMINEN

4. Mitä uusia yhteistyökäytäntöjä korkeakoululla on toisen asteen kanssa? Valmisteleeko korkeakoulu uusia yhteistyömalleja toisen asteen kanssa?

5. Tarjoaako korkeakoulu avoimen korkeakouluopetuksen lisäksi muita mahdollisuuksia toisen asteen opiskelijoille? Miten toisen asteen opiskelijat huomioidaan avoimen tarjonnassa?

C) DIGITAALISET OPPIMISYMPÄRISTÖT, VERKKO-OPETUS-TARJONTA JA DIGITAALINEN KOULUTUSYHTEISTYÖ JA DIGIPEDAGOGINEN OSAAMINEN

6. Miten kehittäte digitaalisia oppimisympäristöjä?

7. Minkälaista yhteistä tai vastavuoroisesti järjestettyä opintotarjontaa ja yhteistä oppimateriaalituotantoa korkeakoulullanne on muiden korkeakoulujen kanssa?

8. Miten opettajien ja muiden toimijoiden digipedagogista osaaminen arvioidaan ja kehitetään? Mikä taho vastaa (digi)pedagogiikan kehittämisestä?

9. Mitä toimenpiteitä korkeakoululla on kaikille avoimen opintotarjonnan luomiseksi esimerkiksi erityisesti toisen asteen opiskelijoiden käyttöön?

6. Miten kehittäte digitaalisia oppimisympäristöjä?

Opetuksen toteutuksen digiloikka -projekti (2017-2020)

Projekti tukee pedagogisesti mielekästä digitalisaation hyödyntämistä syksyllä 2017 aloittavien koulutusohjelmien opetuksessa ja oppimisessa. Panostamalla opetuksen toteutuksen digiloikkaan panostetaan samalla kansainväliseen näkyvyyteen ja parhaiten opiskelijoiden rekrytointiin. Neljän vuoden aikana vuosittainen panostus projektiin on 1-1,5 milj.euroa.

Koulutusohjelmien kanssa lähdetään systemaattisesti ja erityisresurssein viemään opetuksen toteutuksen digiloikkaa eteenpäin koulutusohjelman tarpeista ja tavoitteista käsin. Keskeisiä yhteisiä yliopistotason tavoitteita ovat mm. opetuksen avoimuus (ml. opiskelijoiden rekrytointiväylinä toimivat kurssit, opetusaineistojen avoimuus ja open science), digitalisaation hyödyntäminen ja kehittäminen arvioinnissa sekä opettajien ja opiskelijoiden pedagogisen digiosaamisen kehittäminen.

Koulutusohjelmien oman digikehityksen lisäksi projektissa keskitytään yliopiston opetus- ja oppimistilojen systemaattiseen kehittämiseen. Opetus- ja oppimistilat varustetaan tukemaan digitaalisia opetus- ja opiskelumenetelmiä. Tarvittavat tilat ovat muunneltavia, tukevat vuorovaikutusta ja mahdollistavat opetusteknologian monipuolisen käytön. Erilaiset seminaari- ja luokkatilat avataan avoimiksi oppimistiloiksi tenttijaksojen ja opetukselle varatun ajan ulkopuolella. Yliopistopalvelut selvittävät yhdessä tila- ja kiinteistökeskuksen sekä tietotekniikkakeskuksen kanssa uuden käytännön edellytykset sekä sen tarvitsemat palvelut.

Koulutusohjelmia otetaan mukaan asteittain siten, että vuoden 2020 loppuun mennessä kaikki koulutusohjelmat ovat vuorollaan saaneet erityistukea ja taloudellisia resursseja digiloikan käytännön toteuttamiseen. Helmikuussa 2017 projektiin valittiin 15 ensimmäistä kandiohjelmaa.

Opetuksen toteutuksen digiloikka -projektia johtaa yliopiston opintoasiainneuvosto ja vararehtori. Kaikki keskeiset toimijat (koulutusohjelmat, tiedekunnat, yliopistopalvelut, tietotekniikkakeskus, tilakeskus, kirjasto,

yliopistopedagogiikan keskus HYPE) sitoutuvat yhteistyöhön ja yhteisen tavoitetilän toteuttamiseen asetettujen toimintalinjausten mukaisesti ja niitä priorisoiden. Opiskelijat osallistetaan projektin suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Opetuksen ja opintojen tietojärjestelmien jatkokehittäminen

Opetuksen digiloikka-hanke on kiinteästi yhteydessä samanaikaisesti etenevän digitaalisen opetus- ja oppimisympäristön infrastruktuurin rakentamisen kanssa. Kurssisivut otetaan käyttöön kaikissa opetustapahtumissa. Opiskelijan ja opettajan Opintoni ja Opetukseni mobiilit, personoidut palvelut otetaan käyttöön koko yliopistossa jne. Palveluilla mahdollistetaan nopea kommunikointi, avunpyynnöt opiskelutehtävissä sekä tapaamisten järjestäminen. Hankekauden aikana otetaan käyttöön uusi opintohallinnon tietojärjestelmä SisU. Järjestelmä integroidaan muihin opetuksen- ja opintojen palveluihin sekä opetuksen suunnittelu- ja tilavarausjärjestelmään siten, että ne tarjoavat ns. yhden luukun käyttökokemuksen opiskelijoille ja opettajille.

8. Miten opettajien ja muiden toimijoiden digipedagogista osaaminen arvioidaan ja kehitetään? Mikä taho vastaa (digi)pedagogiikan kehittämisestä?

Digitaalisen työskentely-ympäristön kehittämisryhmän loppuraportti "Helsingin yliopiston digivisio ja toimenpiteet digitaaliseen työskentely- ympäristön kehittämiseksi" 19.8.2016

Digitalisaation erilaiset kehitykset ja haasteet tulevat jatkossa määrittämään yliopistojen toimintaa yhä enemmän. Kehitys edellyttää yliopistolta näkemystä ja linjauksia digitaalisesta osaamisesta, johtamisesta ja infrastruktuurista. Rehtorin asettama työryhmä määrittäi yliopiston digitaalisen työskentely-ympäristön vision ja tahtotilan sekä konkretisoi strategian 2017-2020 toimeenpanosuunnitelman toimenpiteitä digitaalisen työskentely-ympäristön kehittämiseksi: mitä osaamista ja tukipalveluja sekä millaista infrastruktuuria (fyysinen ja digitaalinen) edellytetään tavoitteiden saavuttamiseksi.

Työryhmä tapasi myös tulevia yliopisto-opiskelijoita. Helsingin matematiikkalukion oppilaiden ja opettajien sekä työryhmän yhteisessä visioseminaarissa 23.5.2016 korostui yhteisöllisyyden merkitys oppimisessa ja yleensä työelämässä sekä yhteisöllisyyden tukeminen erilaisin digitaalisin sovelluksin. Helsingin yliopiston opiskelijoiden vuorovaikutusta ja vertaisoppimista kursseilla tukeva Opinder -sovellus saikin lukiolaisilta paljon kiitosta. Digitaalisuuden toivottiin tuovan myös uudenlaista monipuolisuutta ja muokattavuutta opintoihin sekä tukevan ajasta ja erityisesti paikasta riippumatonta opiskelua. Samoin opiskelun jaksottamiseen ja rytmittämiseen digitaalisuuden toivottiin parhaimmillaan tuovan apua ja tukea. Erilaiset joustavat tilaratkaisut nähtiin digitaalisen oppimisympäristön edellytyksinä.

Sekä lukiolaisten että yliopistolaisten visiot ja toiveet oppimis- ja työskentely-ympäristöstä, jossa yhteisöllisyys, avoimuus ja kokeilukulttuuri ovat keskeisiä arvoja ja lähtökohtia, olivat hyvin yhteisiä. Pelkoina tulevaisuuden oppimis-, opetus- ja työskentely-ympäristön suhteen nähtiin digiuudistusten tekeminen vain uudistamisen vuoksi sekä kömpelöt ja huonot ohjelmistot, jotka tuovat pahimmillaan vain lisää sekavuutta opiskelu- ja työprosesseihin.

Työryhmä päätyi linjaamaan kaksi keskeisintä digiloikan saavuttamiseen liittyvää asiaa: 1) Koulutusohjelmille on luotava kannustimia digitalisaation edistämiseksi sekä tarjottava riittävästi apua ja tukea. Digitalisaation tavoitteet määritellään selkeästi ja niitä arvioidaan osana tavoiteneuvotteluja. 2) Digiloikan toteuttaminen yliopistossa projektoidaan ja toteutetaan strategiakaudella 2017-2020.

Helsingin yliopiston yliopistopedagogiikan keskus (HYPE)

Vuoden 2017 alusta alkaen tiedekuntien ja erillisten laitosten pedagogiset yliopistonlehtorit ja yliopistopedagogiikan tutkimus- ja kehittämisyksikkö ovat yhdistyneet Helsingin yliopiston yliopistopedagogiikan keskuksiksi. Keskus on tutkimukseen perustuva asiantuntijayhteisö, joka toimii sekä keskitetysti että hajautetusti kampuksilla.

Keskus tukee yliopiston opetuksen kehittämisen osaajien ja keskeisien toimijoiden yhteistyötä mm. Opettajien akatemian jäsenet, koulutusohjelmien johtajat sekä verkkopedagogiikan asiantuntijat. Se järjestää opetus- ja tutkimushenkilöstölle yliopistopedagogista koulutusta. Pedagogisten yliopistonlehtoreiden tehtävänä on tukea koulutusohjelmien johtajia ja johtoryhmiä pedagogisissa ratkaisuissa sekä huolehtia, että koulutusohjelmilla on käytössään ajantasainen tutkimustieto opetuksesta ja oppimisesta ko. alalla.

Opetuksen laatutyössä keskuksella on tärkeä rooli. Asiantuntijakonsultoinnin lisäksi keskus vastaa Helsingin yliopiston opiskelijapalautteen sisällöllisestä kehittämisestä ja on keskeinen osaajayhteisö siihen liittyvässä yhteistyössä. Pedagogiset lehtorit tekevät opiskelijapalautteisiin perustuvaa tutkimus- ja selvitystyötä sekä välittävät sen tuloksena saatuja kehittämistarpeita koulutusohjelmien opetussuunnitelmatyöhön.

Keskuksessa tehtävä tutkimus kohdistuu Helsingin yliopiston opiskelijoihin, opettajiin ja koulutusohjelmiin, ja se on kullakin strategiakaudella suunnattu yliopiston valitsemiin painopisteisiin. Keskusta johtaa yliopistopedagogiikan professori ja siellä toimii keskenolevien rekrytointiprosessien valmistuttua 18 yliopistonlehtoria sekä lisäksi joukko tutkijoita meneillään olevissa tutkimushankkeissa.

D) OPINTOJEN YMPÄRIVUOTISTAMINEN

10. Onko korkeakoulussa tulevana kesänä aiempaa enemmän mahdollisuuksia suorittaa opintoja kaikilla aloilla?

11. Miten korkeakoulu huolehtii ympärivuotisesta opintotarjonnasta siten, että opiskelija voi suorittaa opintoja joustavasti? Kuinka laajasti järjestätte eri aloilla tutkinto-opiskelijoille ajan ja paikan suhteen joustavia opintoja, esimerkiksi verkko-opintoja ja intensiivikursseja?

E) MUUTA

12. Mitä muita toimenpiteitä on meneillään tai harkitaan työelämään siirtymisen nopeuttamiseksi?

13. Millaisia toimenpiteitä on meneillään erityisesti työssä aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen parantamiseksi?

14. Mitä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä haasteita korkeakoulu on tunnistanut kärkihanke 3 teemojen toimenpiteissä, erityisesti opiskelijavalinnoissa eri aloilla? Millaisilla toimilla korkeakoulu edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta asiakohdissa A-E?

12. Mitä muita toimenpiteitä on meneillään tai harkitaan työelämään siirtymisen nopeuttamiseksi?

Yliopiston koulutusudistus "Iso Pyörä"

Yliopisto on uudistuksessa muuttanut koko koulutusrakenteensa koulutusohjelmapohjaiseksi. Lähtökohtana on, että

koulutusohjelmarakenteessa kaikki yliopistossa annettava opetus kuuluu johonkin koulutusohjelmaan. Kehittämistyötä tarvitaan vielä mm. avoimen yliopiston opintojen kytkemisessä koulutusohjelmien tarjontaan.

Kesällä 2017 hakukohteita on huomattavasti vähemmän (102 > n. 45). Opiskelijavalinnat muuttuvat hakijaystävällisemmäksi, kun hakuvaiheessa ei tarvitse vielä sitoutua yhteen tieteenalaan. Alan täsmentyminen kandiohjelman sisällä on mahdollista, mikä vähentää paineita hakea uutta tutkinnonsuoritusoikeutta. Myös kansainvälistyvissä maisteriohjelmissa monipuolisia vaihtoehtoja syventyä ja erikoistua.

Yliopistotason päätökset uusista koulutusohjelmista on tehty. Opetussuunnitelmatyö on keväällä 2017 käynnissä ja prosessien yhtenäistäminen meneillään (mm. opiskelijavalinnoissa, maisteriohjelmien valintamenettelyissä, siirtymissäännöissä kandiohjelmista maisteriohjelmiin jne.). Opiskelijoiden osaamiseen ja koulutuksen työllistyvyyteen panostetaan opetussuunnitelmatyössä, jotta valmistuneilla olisi entistä tunnistettavammin osaamista, joka on työelämässä hyödyllistä pitkällä tähtäimellä.